Draagwijzer

Hoe worden onderscheidingen gedragen?

Inhoud

1. Inleiding
2. Hoe ziet de onderscheiding eruit?
3. Wanneer mag u uw onderscheiding dragen?
4. Kledingvoorschrift heer (een onderscheiding)
5. Kledingvoorschrift dame (een onderscheiding)
6. Meerdere onderscheidingen
7. Kledingvoorschrift heer (meerdere onderscheidingen)
8. Kledingvoorschrift dame (meerdere onderscheidingen)
9. Tot slot
10. Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

1. Inleiding

In deze brochure vindt u de belangrijkste richtlijnen voor het dragen van Koninklijke onderscheidingen. Aan de hand van deze richtlijnen kunt u bepalen bij welke gelegenheid en op welke kleding u een uitreikversiersel, draaginsigne of miniatuurversiersel zou kunnen dragen.

Deze brochure is niet bestemd voor geüniformeerde personen, omdat voor hen een eigen vastgestelde draaginstructie geldt.

Bij de uitreikingsplechtigheid krijgt u het uitreikversiersel en een draaginsigne. Het uitreikversiersel is eigendom van de overheid en kunt u via een regeling in langdurige bruikleen behouden. Meer informatie over de bruikleenregeling vindt u op pagina 22. Het miniatuurversiersel kunt u desgewenst op eigen kosten aanschaffen. Ditzelfde geldt ook voor batons én als u het uitreikversiersel militair laat opmaken (pagina 2).

2. Hoe ziet de onderscheiding eruit?

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Het uitreikversiersel is de onderscheiding die wordt opgespeld of omgehangen op de dag van de uitreiking.

Militairen verwerken dit uitreik-versiersel in een militaire opmaak.

Het draaginsigne wordt ook wel draagtekentje, draagstrikje, draaglintje of knoopsgatversiersel genoemd.

Het miniatuurversiersel is een verkleinde versie van het uitreikversiersel.

Een baton is het draaginsigne voor geüniformeerde personen dat wordt gedragen volgens de eigen draaginstructie.

Orde van de Nederlandse Leeuw

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Ridder			
Commandeur			
Ridder Grootkruis			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Ridder			
Commandeur			
Ridder Grootkruis			

Orde van Oranje-Nassau

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Lid			
Ridder			
Officier			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Lid			
Ridder			
Officier			

Orde van Oranje-Nassau (vervolg)

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Commandeur			
Groot-officier			
Ridder Grootkruis			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Commandeur			
Groot-officier			
Ridder Grootkruis			

3. Wanneer mag u uw onderscheiding dragen?

Uitreikversiersel
Voor veel gedecoreerden is de dag van de uitreiking vaak het enige moment waarop het uitreikversiersel wordt gedragen. U mag het uitreikversiersel wél dragen bij officiële gelegenheden waar u in een ambtskostuum (bijvoorbeeld een toga) gekleed moet zijn en bij officiële gelegenheden waar in de uitnodiging is vermeld dat het uitreikversiersel mag worden gedragen.

Miniatuurversiersel
Het miniatuurversiersel draagt u bij feestelijke gelegenheden, vaak in de avonduren.

Draaginsigne
Het draaginsigne draagt u in principe elke dag als u dat zou willen, zij het dat de kleding passend moet zijn.

Passende kleding
In principe is passende kleding voor heren een (combinatie) pak mét stropdas. Voor dames gaat het om een (mantel)pak, jurk, rok met blouse.

Nota Bene

- Bij begrafenis-, crematie- en rouwplechtigheden worden geen onderscheidingen gedragen (ook niet het draaginsigne) tenzij anders is aangegeven door de familie.

- Bij rouw- en herdenkingsbijeenkomsten ter nagedachtenis aan de overledene(n) of herdenkingsplechtigheden als de jaarlijkse Dodenherdenking kan het draaginsigne worden opgespeld.

- Het is strafbaar om zonder daartoe gerechtigd te zijn de officiële kentekenen behorende bij een Koninklijke onderscheiding te dragen.

4. Kledingvoorschrift heer

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Uitreikversiersel

Ambtskleding

Passende kleding

Miniatuur-versiersel

Rokkostuum

Smoking

Draaginsigne

Jacquet

(Combinatie)pak

5. Kledingvoorschrift dame

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Uitreikversiersel

Ambtskleding

Passende kleding

Miniatuur-versiersel

Galajurk

Cocktailjurk

Draaginsigne

Mantelpak

6. Meerdere onderscheidingen

Heeft u meerdere onderscheidingen, dan draagt u de ‘hoogste’ onderscheiding het dichtst bij het hart. De draagvolgorde van de onderscheidingen vindt u op pagina 23 e.v..

Grootmodelopmaak
Verschillende uitreikversierselen kunt u los dragen of u kunt ze laten monteren op een gesp in een zgn. grootmodelopmaak.

Miniatuuropmaak
Ook de miniatuurversierselen kunt u in een zgn. miniatuuropmaak laten zetten.

Combinatiedraaginsigne
In het combinatiedraaginsigne kunnen maximaal 2 onderscheidingen worden verwerkt. In onderstaand voorbeeld zijn het strikje van de Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en het rozet van de Officier in de Orde van Oranje-Nassau verwerkt.

Combinatiebatons
Voor militairen geldt een speciale opmaak voor de verschillende batons, die volgens de eigen draaginstructie wordt gedragen.

Nota Bene
- Het uitreikversiersel, miniatuurversiersel en het draaginsigne worden nooit tegelijkertijd gedragen.

- Een Koninklijke onderscheiding wordt niet naast of in combinatie met niet erkende onderscheidingen gedragen. In de Draagvolgorde onderscheidingen is het overzicht van de erkende onderscheidingen opgenomen.

7. Kledingvoorschrift heer (meerdere onderscheidingen)

Bij officiële gelegenheden

Bij officiële gelegenheden draagt u op:
- een ambtskostuum maximaal
  - 1 sjerp
  - 3 borststerren
  - 1 halskruis
  - 2 uitreikversierselen (aaneensluitend)
- een rokkostuum
  - 1 sjerp
  - 3 borststerren
  - 1 halskruis
  - 1 miniatuuropmaak

Ambtskleding

Rokkostuum

Bij feestelijke gelegenheden

Bij feestelijke gelegenheden draagt u op:
- een smoking maximaal
  - 1 halskruis
  - 1 miniatuuropmaak
- een jacquet maximaal
  - 1 combinatiedraaginsigne

Smoking

Jacquet

Dagelijks

In het dagelijks verkeer draagt u op:
- een kostuum of combinatiepak maximaal
  - 1 combinatiedraaginsigne

(Combinatie)pak

8. Kledingvoorschrift dame (meerdere onderscheidingen)

Bij officiële gelegenheden

Bij officiële gelegenheden draagt u op:
- een ambtskostuum maximaal
  - 1 sjerp
  - 3 borststerren
  - 1 halskruis
  - 2 uitreikversierselen
- een galajurk
  - 1 sjerp
  - 3 borststerren
  - 2 miniaturen in strikvorm

Ambtskleding

Galajurk

Bij feestelijke gelegenheden

Bij feestelijke gelegenheden draagt u op:
- een cocktailjurk maximaal
  - 2 miniaturen in strikvorm

Cocktailjurk

Dagelijks

In het dagelijks verkeer draagt u op:
- een mantelpak, broekpak of rok met blouse maximaal
  - 1 combinatiedraaginsigne

Mantelpak

9. Tot slot

De Koninklijke onderscheiding (het uitreikversiersel) krijgt u in bruikleen van de regering. Dit versiersel moet na uw overlijden geretourneerd worden aan de Kanselarij der Nederlandse Orden. Mochten u of uw nabestaanden het op prijs stellen, het versiersel langer te houden dan is dat mogelijk. De procedure vindt u in de speciale brief die u bij de uitreiking heeft gekregen.

Bent u uw onderscheiding verloren dan dient u een politie verklaring te overhandigen aan de Kanselarij der Nederlandse Orden en een borgsom bedrag te voldoen, waarna u een vervangend versiersel toegezonden krijgt.

Voor onderscheidingstekens als draaginsignes en miniaturen kunt u o.a. terecht bij de Koninklijke Nederlandse Munt.
Voor (combinatie)draaginsignes en het laten opmaken van uitreik-versierselen en miniaturen in respectievelijk een grootmodelopmaak en een miniatuuropmaak, kunt u terecht bij het daartoe gespecialiseerde bedrijf Van Wielik te Den Haag.

Voor meer informatie kunt u terecht op de website www.lintjes.nl

10. Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

1 Militaire Willems-Orde
2 Kruis voor Moed en Trouw
3 Eresabel
4 Verzetskruis
5 Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in goud
6 Orde van de Nederlandse Leeuw
7 Orde van Oranje-Nassau
8 Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau
9 Huisorde van Oranje
10 Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje
11 Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft
12 Eremedaille voor Kunst en Wetenschap
13 Kroonorde
14 De Eervolle Vermelding
15 Bronzen Leeuw
16 Verzetsster Oost-Azië
17 Bronzen Kruis
18 Kruis van Verdienste
19 Vliegerkruis
20 Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in zilver en in brons
21 De Ruytermedaille
22 Erepenning voor Verdiensten jegens Openbare Verzamelingen (Museummedaille)
23 Onderscheidingsteken ter erkenning van uitstekende daden bij watersnood verricht (Watersnoodmedaille)
24 Medaille van het Rode Kruis (Regeringsmedaille)
25 Erkentelijkheidsmedaille
26 Ereteken voor Verdienste
27 Ereteken voor Belangrijke Krijgsbedrijven (Expeditiekruis)
28 Lombokkruis
29 Oorlogsherinneringskruis
30 Verzetsherdenkingskruis
31 Ereteken voor Orde en Vrede
32 Nieuw-Guinea Herinneringskruis
33 Mobilisatie-Oorlogskruis
34 Kruis voor Recht en Vrijheid
35 Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties
36 Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties
37 Herinneringsmedaille Vredesoperaties
38 Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen (vroeger genaamd: Herinneringsmedaille Rampenbrigade)
39 Kosovo-medaille
40 Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als Officier (Officiersdienstkruis)

41 Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille)
42 Onderscheidingsteken voor trouwe dienst bij de Militaire (Marine) Kustwacht voor vrijwillig dienende militairen beneden de rang van officier
43 Onderscheidingsteken voor trouwe en langdurige dienst Nederlandse politie
44 Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid (vroeger genaamd: Vrijwilligersmedaille)
45 Inhuldigingsmedaille 1898
46 Huwelijksmedaille 1901
47 Herinneringsmedaille 1926
48 Herinneringsmedaille Erewacht 1933
49 Huwelijksmedaille 1937
50 Inhuldigingsmedaille 1948
51 Herinneringsmedaille 1962
52 Huwelijksmedaille 1966
53 Inhuldigingsmedaille 1980
54 Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980
55 Huwelijksmedaille 2002
56 Inhuldigingsmedaille 2013
57 Medaille bezoek in 2013 aan het Caribisch deel van het Koninkrijk
58 Herinneringsmedaille Buitenlandse bezoeken
59 Herinneringspenning van de Tweede Haagse Vredesconferentie in 1907
60 Ereteken Meester-Scherpschutter (Koninklijke Marine)
61 Vaardigheidsmedaille KNIL
62 Schietprijsster (KNIL)
63 Herdenkingspenning komst Ambonezen naar Nederland (Rietkerk-penning)
64 Marinemedaille
65 Landmachtmedaille
66 Marechausseemedaille
67 Luchtmachtmedaille
68 Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948-1998
69 Souvereine Militaire Orde van Malta
70 Johanniter Orde in Nederland
71 Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht
72 Zilveren Anjer
73 Orde van de Gouden Ark

Toelichting bij het Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

Beschikt u over meerdere onderscheidingen, dan wordt de volgorde (waarin deze dienen te worden opgespeld) bepaald door het Besluit Draagvolgorde onderscheidingen. Dit besluit wordt door de Kanselier der Nederlandse Orden vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant.

De regels voor het dragen van onderscheidingen zijn:

1. De Nederlandse onderscheidingen worden het dichtst bij het hart gedragen conform de Draagvolgorde onderscheidingen.
2. In aanvulling op de draagvolgorde kunnen de volgende onderscheidingen van Nederlandse particuliere organisaties worden gedragen:
   - Medaille van het Carnegie Heldenfonds
   - Vierdaagsekruis
   - Elfstedenkruis
   - Nationale Sportmedaille NOC*NSF
   - Nationale VijfkampKruis NOC*NSF
   - Medaille van de KNV voor Luchtvaart
   - Kruis van de KVNRO
   - Prins Mauritsmedaille
   - Medaille voor Bijzondere Verdiensten van de KNV Onze Luchtmacht
   - Herinneringsmedaille Luchtbescherming 1940-1945
   - Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
   - Medaille van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
   - Medaille voor Trouwe Dienst van het Nederlandse Rode Kruis
   - Herinneringskruis ’39 - ’40 van het Nederlandse Rode Kruis
   - Herinneringskruis ’40 - ’45 van het Nederlandse Rode Kruis
3. Na de Nederlandse onderscheidingen volgen onderscheidingen van de internationale organisaties: VN, EU, NATO en WEU.
4. Buitenlandse onderscheidingen worden in de volgorde van de graden van hoog naar laag gedragen.

4a. Bij meerdere onderscheidingen in dezelfde graad wordt de alfabetische volgorde van de Franse benamingen van de desbetreffende landen aangehouden; dat betekent dat Duitse onderscheidingen voor de Belgische komen want Allemagne komt volgens het Franse alfabet voor Belgique.
N.B. Ook de pauselijke onderscheidingen zijn erkende staatsonderscheidingen.

4b. Bij meerdere onderscheidingen in eenzelfde graad van een bepaald land, wordt de in dat land gebruikelijke rangorde aangehouden.

Colofon
Dit is een publicatie van de Kanselarij der Nederlandse Orden
Eerste druk: 2010
Tweede druk: 2014

Ontwerp: Kanselarij der Nederlandse Orden/SBC Schrijfbedrijf
Druk: EDZ/LNO Zierikzee
Fotografie: Jeroen van der Meyde
Dameskleding: Frans Hoogendoorn
Herenkleding: Eduard Pelger
Ambtskleding: Bernard Poelman Maatkleding B.V.